

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

«04» липня 2023 р.

№ 146

**Проект освітньої безбар'єрності Національного еколого-натуралістичного
центру учнівської молоді МОН України
«НЕНЦ – МІСЦЕ СИЛИ»**

Актуальність:

В умовах війни освіта зростаючого покоління набуває особливого значення, оскільки забезпечує отримання молоддю нових знань, формування особистісних цінностей, впливає на створення сучасного світогляду, а також підтримує, відволікає дітей та дорослих від травматичних подій та гнітючих спогадів.

Позашкільна освіта, що є невід'ємним складником системи освіти України, у цьому сенсі має значні переваги, зважаючи на її специфіку, як то мобільність, варіативність, соціально-педагогічну спрямованість, добровільність, доступність та можливості її здійснення у різноманітних формах (гурток, студія, клуб або інше творче об'єднання); орієнтація на інклюзивність та безбар'єрність.

Станом на сьогодні, у контексті національних нормативних підходів актуалізуються поняття: освітня безбар'єрність, гендерна рівність, універсальний дизайн, рівні можливості та вільний доступ до освіти. Така термінологія – в основі *Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року* (розпорядження КМУ від 14 квітня 2021р.№366-р).

Зокрема:

безбар'єрність – загальний підхід до формування та імплементації державної політики для забезпечення безперешкодного доступу всіх груп населення до різних сфер життєдіяльності;

доступність – забезпечення рівного доступу всім групам населення до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, а також до інших об'єктів та послуг як у міських, так і в сільських районах тощо.

Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року визначає такі ключові напрями: фізична безбар'єрність, інформаційна безбар'єрність, цифрова безбар'єрність, суспільна та громадянська безбар'єрність та ін. Зокрема, у межах *освітньої безбар'єрності* актуалізовано: неформальну освіту,

визнання її результатів; інклюзивне освітнє середовище, оцінку потреб, створення системи раннього втручання тощо.

Наступне актуальне поняття в такому контексті – *інклюзія*. Упровадження інклюзивної освіти відбувається в Україні стрімкими темпами та стосується всіх галузей освіти. Закон України «Про освіту» (2017) визначає *інклюзивне навчання* як систему освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, урахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Обґрунтування:

Специфічні особливості позашкільної освіти зумовлюють її виняткову значущість і затребуваність в умовах війни.

Заклади позашкільної освіти (ЗПО) створюють умови для інтелектуального, духовного і фізичного розвитку дітей та молоді, соціального захисту та організації змістовного дозвілля; забезпечують потреби особистості у творчій самореалізації, підготовку до активної професійної та громадської діяльності. Важливою місією позашкільної освіти є виховання свідомих громадян України.

Із самого початку широкомасштабного вторгнення росії в Україну значна кількість закладів позашкільної освіти відчинила свої двері для тих, хто полишив свої домівки, надала прихисток і підтримку тисячам дорослих і дітей.

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України із початком війни не припиняв своєї освітньої діяльності.

В умовах воєнного стану НЕНЦ постав перед собою вирішення наступних першочергових завдань:

- створення безпечного освітнього простору;
- забезпечення доступу до якісних освітніх послуг для всіх дітей, незалежно від місця проживання, тимчасового перебування, освітніх труднощів;
- реалізація інклюзивності й безбар'єрності;
- реалізація принципу «Навчання протягом життя».

В умовах воєнного часу педагоги НЕНЦ проводять не лише освітню, але також просвітницьку, громадську діяльність, надають психологічну підтримку та організовують цікаве дозвілля для дітей, які вимушено покинули свої домівки.

Для організації та проведення освітньої діяльності із дітьми та учнівською молоддю НЕНЦ має відповідну матеріально-технічну базу: агрономічний, зоолого-тваринницький та квітково-декоративний комплекси, обсерваторія, дендропарк «Юннатівський» (Рішенням депутатів Київради 10 березня 2006 р. територія НЕНЦ отримала статус дендрологічний парк місцевого значення «Юннатський»), Народний музей хліба, Всеукраїнський профільний табір оздоровлення та відпочинку «Юннат».

Дослідницька робота на навчально-дослідній земельній ділянці НЕНЦ спрямована на вивчення агротехніки вирощування сільськогосподарських культур, набуття умінь і навичок вирощування овочевих, польових, квітково-декоративних

рослин та ін.

На НДЗД проводяться дослідження за сприянням фахівців компанії «Сингента», зокрема проводяться польові дослідження по вивченню сучасних гібридів овочевих культур на навчально-дослідній ділянці. Цей дослідницький проєкт здійснюється у рамках програми запровадження STEM-освіти з агробіологічного профілю. На сьогодні в банку генофонду плодово-ягідних культур науково-дослідної лабораторії садівництва НЕНЦ: яблуні – 269 сортів (60 молодих колоновидних дерев), груші – 37 (6 молодих колоновидних дерев), сливи – 104, молодих дерев кісточкових — 194, з них — 4 абрикоси, полуниці – 22, смородини – 46 (50 молодих), малини — 123, винограду – 200; колекція квітково-декоративних рослин відкритого ґрунту – 620, закритого – 180 видів та інші культури. Лабораторія садівництва НЕНЦ – єдиний науково-просвітницький осередок у північній частині України, що займається питаннями виноградарства.

Про проєкт:

Мотивація створення проєкту «НЕНЦ-місце сили»:

надання психологічної підтримки та адаптації до змін дітям та учнівській молоді;

формування у них гнучких навичок (критичне мислення, уміння конструктивно керувати емоціями, уміння оцінювати ризики та приймати рішення тощо);

надання актуальної інформації щодо безпечної поведінки в надзвичайних ситуаціях тощо;

неформальне спілкування, соціалізація дітей;

збереження психічного, морального, інтелектуального, фізичного здоров'я дітей;

запровадження безперешкодного життєвого середовища в освіті для представників маломобільних груп, людей третього віку 50+, родин з дітьми до 6 років, дітей та дорослих з інвалідністю.

Зазначимо, що в умовах війни збільшується частка дітей, що можуть мати тимчасові соціоадаптаційні, соціокультурні труднощі (приспособлення до умов соціального середовища; інтеграції в соціальні групи тощо), що потребує додаткової уваги.

І ще один важливий аспект в реалізації даної ідеї, проєкт «НЕНЦ – місце сили» сприяє розвитку *соціального партнерства закладу позашкільної освіти та сім'ї*.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

загальні:

- ✓ здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ✓ здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ✓ здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ✓ здатність приймати обґрунтовані рішення;

- ✓ здатність працювати в команді;
- ✓ здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ✓ здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- ✓ визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- ✓ здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- ✓ здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми;

фахові:

- ✓ знання напрямків побудови соціального партнерства закладу позашкільної освіти та сім'ї;
- ✓ розуміння управлінських основ соціального партнерства в закладах позашкільної освіти;
- ✓ усвідомлення тенденцій розвитку сучасної сім'ї;
- ✓ вміння спланувати поетапне впровадження технології організації партнерської взаємодії сім'ї і закладу позашкільної освіти;
- ✓ готовність до інновацій, творчого пошуку, самоосвіти, співпраці.

Розвиток підприємницької компетентності педагогічного колективу НЕНЦ - вміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави; компетентність соціальної взаємодії із суспільством, спільнотою, колективом, друзями на основі співпраці, прийняття іншого з усіма його особливостями, запобігання виникненню конфліктів, створення ситуації довіри, встановлення взаєморозуміння і взаємопідтримки.

Форми організації освітньої діяльності:

На території НЕНЦ створені окремі локації: «Трояндовий сад», «Лавандова галявина», «Контактний зоопарк», «Майстерня народних ремесел», «Дендропарк», «Озеро бажань», «Народний музей хліба», «Зимовий сад», «Куточок живої природи», «Арена спортивних досягнень», «Я і книга» (*Додаток 1*).

В залежності від погодних умов, освітніх завдань можуть використовуватися окремі локації, розроблятися в залежності від запитів відвідувачів освітній маршрут.

В арсеналі для відвідувачів НЕНЦ:

- різноманітна екскурсійна програма;
- тематичні майстер-класи (для різної вікової категорії);
- відеолекторії;
- практична природоохоронна діяльність;
- експериментальні дослідження (учасники можуть провести найпростіші експериментальні дослідження і доторкнутися до великої науки);
- спортивні змагання\вправи;
- ознайомлення із цікавими літературними виданнями;
- різноманітні конкурси та інші заходи.

Реалізація принципу «Навчання протягом життя» здійснюється через виконання завдань проєкту **«Центр отримання додаткових навичок для дорослих при закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю»**(<https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/11/2023-01-19.pdf>).

Варто підкреслити, що в реалізації завдань вищезгаданого проєкту є акцент на психологічну підтримку учасників освітнього процесу у складний період, а також на плекання української ідентичності, виховання національних цінностей, що об'єднують учнів, батьків, педагогів, громадськість у вірі в Перемогу України.

Пріоритетами виховної діяльності колективу НЕНЦ є: виховання свідомих громадян України, яким властиве почуття національної гідності, патріотичні почуття, повага до культурного та історичного минулого України на основі знань історії України, зокрема історії національно-визвольної боротьби, сучасних подій боротьби за незалежність України; створення україномовного середовища, виховання поваги та любові до української мови; виховання громадян України, які відчують себе членами європейської спільноти.

Директор

A handwritten signature in blue ink, written in a cursive style, positioned between the title 'Директор' and the name 'Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ'.

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ

**Проект освітньої безбар'єрності Національного еколого-натуралістичного
центру учнівської молоді МОН України
«НЕНЦ – МІСЦЕ СИЛИ»**

Локації:

Трояндовий сад. Якщо ви хочете помріяти, набратись натхнення та насолодитись ароматом квітів, то Вам саме сюди! Тут можна побачити різні сорти троянд, поринути в кольоротерапію і навіть помалювати. Можливо саме тут ви знайдете троянду Маленького принца чи зачаровану квітку чудовиська, від якої залежить його життя.

Лавандова галявина – це тиха затишна місчинка спокою, краси та медитацій. Аромотерапія ще нікому не була зайвою! Тут можна дізнатись як робити запашні саше і спробувати їх виготовити. Також тут можна зробити невеличку фотосесію з липня по вересень, коли лаванда квітує.

В **«Контактний зоопарк»** можна познайомитись з багатьма тваринками та птахами. Тут живе віслучок Сеня, маленький поні Найт, павичі, карликові кролики, морські свинки і навіть страус! Тваринок можна погодувати, почухати і дізнатись про них багато цікавого.

Майстерня народних ремесел, тут збережено прадавні ідеї наших предків. Лозоплетіння, ліплення з глини та гончарна майстерність, петриківський розпис, соломоплетіння, різьблення по дереву, витинанка та лялька мотанка. Під час проведення майстер-класів ви поринете в культуру нашої країни та навчитесь різноманітним технікам виконання, і зробити власними руками подарунок своїм рідним.

Дендропарк «Юннатський» є частиною парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва «Березовий гай». На території дендропарку росте понад 200 видів деревних і чагарникових порід. Також дендропарк є цікавим місцем для щорічного відпочинку і навчання юних дослідників.

Озеро бажань - місце для думок і усамітнення. Тут можна поринути в свої мрії а також дослідити флору і фауну водойми. Чи було б вам цікаво поспостерігати за прибережною природою, взяти пробу води і визначити її хімічний склад, спостерігати за розвитком живих організмів? Якщо так, то Вам саме сюди!

Нарешті прийшло довгоочікуване тепло, а це означає що прийшов час виходити з тренажерних залів і займатися спортом на свіжому повітрі. **Арена спортивних досягнень** допоможе вам у цьому! Коли ви займаєтеся на вулиці ваш організм насичується киснем, підвищується витривалість, покращується здоров'я та підвищується настрій. Крім легкої атлетики на стадіоні можна займатися фітнесом, йогою, стрейчінгом, грати в різні рухливі ігри, наприклад в футбол, а також багато чого іншого.

Народний музей хліба розповідає про багатовікові традиції хлібопекарства нашого краю, що збереглися із давніх часів та вдосконалюються досі. Хліб всіма поколіннями сприймався як певна незмінна основа та досі відіграє провідну роль як у повсякденному так і у символічному бутті народу. Тут майбутні покоління дослідників мають можливість дізнатися про зв'язок різних традицій хлібопекарства з есенційним буттям українського народу.

Зимовий сад - це сама красива і вишукана частина будівлі НЕНЦ. Тут зростає багато екзотичних, ніжних та величних рослин. Окрасою зимового саду є фінікова пальма, якій вже більше 70 років. Прийшовши сюди Ви можете дослідити рослини, спостерігати за ними, вивчити для себе щось новеньке. Також зимовий сад є прекрасним місцем для художніх виставок, камерних музичних концертів та фотосесій.

Куточок живої природи був створений для зустрічі із нашими маленькими друзями, побути з тваринками і навчитися піклуватися про них, нести відповідальність, а також це чудовий вихід, якщо ви не маєте можливості тримати домашнього улюбленця.

Підводний світ НЕНЦу не обмежується тільки золотими рибками чи всім відомими гупі. Ми спробуємо вас познайомити з усіма можливими мешканцями акваріумів та деякими нюансами акваріумістики.

Чекаємо на зустріч!

Нас можна знайти за адресою:

м. Київ, вул. Вишгородська, 19; тел./факс (044) 430-02-60

Наші сайти:

<https://nenc.gov.ua/>, <https://art.nenc.gov.ua/>

Ми є на Facebook <https://www.facebook.com/nenc.gov.ua> та в

Instagram<https://instagram.com/nencoland>,

https://www.instagram.com/national_ecological_center/